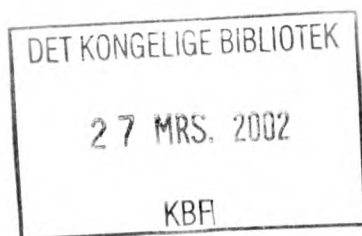

Fortid og Nutid

Tidsskrift for kulturhistorie og lokalhistorie

2001

Udgivet af Dansk Historisk Fællesråd

Fortid og Nutid 2001

Udgivet af Dansk Historisk Fællesråd, c/o Rigsarkivet, Rigsdagsgården 9,
1218 København K.

Redigeret af arkivar museumsinspektør Lene Floris, ph.d.stipendiat
Peter Henningsen og arkivar Karl Peder Pedersen.

© 2001 *Fortid og Nutid* og forfatterne.

Tryk Special-Trykkeriet Viborg a-s.

Udgivet med støtte fra Statens Humanistiske Forskningsråd og fra
Kulturministeriets Tidsskriftsstøtteudvalg.

Indhold 2000

Artikler

Claus Bundgård Christensen: På vagt i en lovløs tid	91
Trine Loch Elkjær: Købstadslandbrugets betydning for købstadens erhvervsliv og økonomi i 1700- og 1800-tallet	251
Flemming Hemmersam: Folkloristik mellem folklorisme og folklore	134
Peter Henningsen: Begrebet »landmand« og det danske landbrugs moderniseringsproces	273
Jens Holmgaard: Niels Rybergs flugt	52
Christian Larsen: Hvor mange forbrydere har Amerika ikke befriet os for? Københavns Politis eksport af kriminelle 1864-1905	193
Mads Mordhorst: Kildernes magi	110
Per Grau Møller: Kulturmiljøregistrering	3
Sebastian Olden-Jørgensen: Fakta, fortolkning og fortælling. Om narrativitet og historisk videnskab	295
Erik Helmer Pedersen: Den lokale danmarkshistorie – en arkivsag?	207
Karsten Skjold Petersen: Den danske hærs hvervning af soldater i slutningen af 1700-tallet	171
Gunnar Lind Haase Svendsen: Historien anskuet som et kapitalmarked. Selvorganiseringen i de danske landdistrikter 1800-1900	23

Debat

Peter Dragsbo: Kulturmiljøet – en tværfaglig erkendelsesproces	227
--	-----

Interview

Store og små historier. Samtale med Palle O. Christiansen om historisk antropologi og kulturhistorie	57
Magt over tingene. Signild Vallgård om politik, sundhed og sygdomsforebyggelse i historien	306

Debatanmeldelser

Palle Ove Christiansen: Det store natmandskomplot. Omkring rekonstruktion og formidling af en fortidig underverden.	146
--	-----

Søren Balle og Niels Geert Bolwig (udg.): Christian III's Rentemesterregnskaber I-IV (Leon Jespersen)	313
Jens Bang: Bang & Olufsen, Fra vision til legende (Henrik Vedel-Smith) . . .	241
Kristian Bjerregaard: Holstebro – hvornår skete det? En vestjysk købstad år for år (Jens Henrik Tiemroth)	237
Elisabeth Bloch m.fl. (red.): Over Øresund før Broen. Svenskere på Københavnsegnen i 300 år (Henrik Zip Sane)	84
Erling Bondesen og Inge Wohlert: Høy Ædle Hr. Biskop. Præsteindberetninger om jordskælvet den 21.-22.december 1759 (Peter Blumensaadt) . .	154
Verner Bruhn og Jørgen Steinicke: Modvind og medvind. Ribe Seminarium 1899-1999 (Asger Svane-Knudsen)	241
Palle O. Christiansen: Kulturhistorie som opposition. Træk af forskellige fagtraditioner (Peter Henningsen)	230
Jørgen Peder Clausager, Søren Kyed Jakobsen og Bodil Schelde-Jensen: Fredericia 1650-1970 – drøm, dårskab og duelighed (Svend-Erik Gottlieb)	315
Ning de Coninck-Smith: For barnets skyld. Byen, skolen og barndommen 1880-1914 (Lene Otto)	159
Kristian Dalsgaard m.fl. (red.): Mellem hav og hede. Landskab og bebyggelse i Ulfborg herred indtil 1700 (Nils Hybel)	77
Sigrún Davídsdóttir: Håndskriftsagens Saga – i politisk belysning (Peter Springborg)	72
Stefan Emkjær: Stikkerdrab. Modstandsbevægelsens likvidering af danskere under besættelsen (Peter Birkelund)	322
Palle Eriksen: Poskær Stenhus. Myter og virkelighed (Helga Mohr)	71
Olaf Olsen: Da Danmark blev til. Seks Radioforedrag (Lars Bisgaard)	71
Kim Furdal: Foreningsarkiver fra Sønderjyllands Amt og Sydslesvig I-II (Mogens Thøgersen)	87
Esben Graugaard og Rigmor Lillelund: Råsted sogn 1600-1900. Mennesker og hændelser i et vestjysk hedesogn (Gudrun Gormsen)	235
Erik Gøbel: De styrede rigerne. Embedsmændene i den dansk-norske civile centraladministration 1660-1814 (Sebastian Olden-Jørgensen)	157
Bodil Hansen: Fjends Herred – Jyllands Midtpunkt. Mellem Alhede og Limfjord (Bjarne Harboe)	165
Inger Hartby: Højskolekvinden – mor søster, datter. Højskolekvindens kulturelle status og livsvilkår 1870-1920 (Mette Eriksen Havsteen-Mikkelsen)	166
Lars N. Henningsen (udg.): Dagbøger fra Sydslesvig 1999 (Karen Margrethe Pedersen)	246
Eigil Holm: Horsenseggen. Atlas-Natur-Miljø-Historie-Erhverv (Tommy P. Christensen)	
Jens Holmgaard: ...uden at landet besværes. Studier over Frederik 4.s landmiliti med særligt henblik på spørgsmålet om stavnsbånd og bønderkarlenes vilkår i øvrigt (Karl Peder Pedersen)	317
Allan Huglstad: Kiv og krig. Næstvedegnen 1939-1945 (Henrik Stevnsborg)	167
Jørgen Elsøe Jensen: Hasseris – fra landsby til forstad (Jens Johansen) . . .	242

Torben Grøngaard Jeppesen: Dannebrog på den amerikanske prærie. Et dansk koloniprojekt i 1870'erne – landkøb, bygrundlæggelse og integration (Niels Peter Stilling)	164
Jens Anker Jørgensen, Henrik Madsen og Brian Patrick McGuire (red.): Fjernt fra menneskers færden. Sider af Esrum Klosters 850-årige historie (Karsten Gabrielsen)	231
Peter Øvig Knudsen: Efter drabet. Beretninger om modstandskampens likvideringer (Peter Birkelund)	322
Peter Korsgaard, Inge Seiergaard og Johannes Pedersen: Jernløse under forvandling – set gennem billeder 1880-1950 (Christian Larsen)	
Jens Henrik Koudal: For borgere og bønder. Stadsmusikantvæsenet i Danmark 1660-1800 (Peter Henningsen)	156
Svend Laustsen: Estvad og Rønbjerg sogne. Hovedtræk af sognenes historie indtil 1880 (Henrik Gjøde Nielsen)	314
Lone Liljefalk, Carsten Porskrog Rasmussen og Alan Havsteen-Mikkelsen: Hertugens Søbygård – bygningshistorie, drift og restaurering (Kim Furdal)	233
Hakon Lund: Danmarks Havekunst indtil 1800, bd. 1 (Lene Floris)	232
Thomas Lyngby: Den sentimentale patriotisme. Slaget på Reden og H.C. Knudsens patriotiske handlinger (Erik Gøbel)	239
Søren Mentz (red.): Kampen i Kongedybet. Slaget på Reden (Erik Gøbel) . .	239
Ole Meyer: De tavse bygninger (Henrik Gjøde Nielsen)	321
Janken Myrdal (red.): Det Svenska Jordbrukets Historia 1-2 (Henrik Vensild)	80
George Nellemann: Lollands Albue – kystkultur i historisk perspektiv (Henrik Gjøde Nielsen)	155
Sebastian Olden-Jørgensen: Kun navnet er tilbage – en biografi om Peter Griffenfeld (Margit Mogensen)	78
Jan Pedersen: Teknologisk udvikling i maskinindustrien. Burmeister & Wain 1875-1939 (Jørgen Fink)	161
Merete Bøge Pedersen: Den reglementerede prostitution i København 1874-1906 (Nete Balslev Wingender)	240
Ole Nørregaard Pedersen: Operation Genforening. Statsbanerne og Sønderjylland 1918-1928 (Erik Nørr)	319
Olga Pedersen m.fl. (red.): Folk og folkestyre i 150 år (Birte Broch)	80
Sune Christian Pedersen: Ord i sigte. Optisk telegrafi i Danmark 1794-1862 (Karl Peder Pedersen)	319
Poul Porskær Poulsen (red): Kommunal historie – lokal historie (Kim Furdal).	245
Ulla Qvortrup: Den historiske miniby. Fredericia i det historiske Europa (Peter Dragsbo)	316
Helle Ravn: Havetid. Den almindelige danske have – kulturhistorisk set (Lene Floris)	232
Hanne Raabyemagle: Christian VII's Palæ, Amalienborg I-II (Mette Skougaard)	234
Annette Østergaard Schultz: Pligtarbejde og lystarbejde. Historien om at bryde nye veje i Nordvest- og Midtjylland 1842-1855 (Kenn Tarbensen)	158
Louise Skak-Nielsen: Tivoli og verden udenfor (Margit Mogensen)	

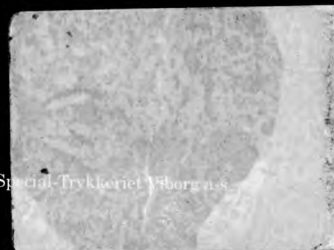
Bjarne Stoklund: Bondefiskere og strandsiddere. Studier over de store sæsonfiskerier 1350-1600 (Tommy P. Christensen)	75
Ingvert Møller Terkildsen: De sønderjyske domænegårde (Erik Nørr)	244
Eiler Worsøe: Skovbilleder fra en svunden tid (Henrik Gjøde Nielsen)	154

Meddelelser

Dansk Historisk Fællesråds årsregnskab for 2000	325
---	-----

Indhold

Per Grau Møller: Kulturmiljøregistrering.....	3	ning, oversat af Kim Lembek, (Peter Springborg).....	72
Gunnar Lind Haase Svendsen: Historien anskuet som et kapitalmarked. Selvorganiseringen i de danske landdistrikter 1800-1900.....	23	Bjarne Stoklund: Bondefiskere og strandsiddere. Studier over de store sæsonfiskerier 1350-1600 (Tommy P. Christensen).....	75
Jens Holmgaard: Niels Rybergs flugt.....	52	Kristian Dalsgaard m.fl. (red.): Mellem hav og hede, Landskab og bebyggelse i Ulfborg herred indtil 1700 (Nils Hybel).....	77
Interview		Sebastian Olden-Jørgensen: Kun navnet er tilbage – en biografi om Peter Griffenfeld (Margit Mogensen).....	78
Store og små historier. Samtale med Palle O. Christiansen om historisk antropologi og kulturhistorie.....	57	Olga Pedersen m.fl. (red.): Folk og folkestyre i 150 år (Birte Broch)	80
Anmeldelser		Janken Myrdal (red.): Det Svenske Jordbrukets Historia 1-2, 1998-99. Bind 1: Stig Welinder, Ellen Anne Pedersen og Mats Widgren, bind 2: Janken Myrdal (Henrik Vensild).....	80
Olaf Olsen: Da Danmark blev til. Seks Radioforedrag (Lars Bisgaard).....	71	Elisabeth Bloch m.fl. (red.): Over Øresund før Broen – Svenskere på Københavnsegnen i 300 år (Henrik Zip Sane).....	84
Palle Eriksen: Poskær Stenhus. Myter og virkelighed (Helga Mohr).....	71	Kim Furdal: Foreningsarkiver fra Sønderjyllands Amt og Sydslesvig I-II (Mogens Thøgersen).....	87
Sigrún Davíðsdóttir: Håndskriftsagens Saga - i politisk belys-			

Indhold

Claus Bundgård Christensen: På vagt i en lovløs tid.....	91	Embedsmændene i den dansk-norske civile centraladministration 1660-1814 (Sebastian Olden-Jørgensen).....	157
Mads Mordhorst: Kildernes magi.	110	Annette Østergaard Schultz: Pligtarbejde og lystarbejde. Historien om at bryde nye veje i Nordvest- og Midtjylland 1842-1855 (Kenn Tarbensen).....	158
Flemming Hemmersam: Folkloristik mellem folklorisme og folkløse.....	134	Ning de Coninck-Smith: For barnets skyld. Byen, skolen og barndommen 1880-1914 (Lene Otto).....	159
Debatanmeldelser		Jan Pedersen: Teknologisk udvikling i maskinindustrien. Burmeister & Wain 1875-1939 (Jørgen Fink).....	161
Anmeldelser		Torben Grøngaard Jeppesen: Dannebrog på den amerikanske prærie. Et dansk koloniprojekt i 1870'erne – landkøb, bygrundlæggelse og integration (Niels Peter Stilling).....	164
Eiler Worsøe: Skovbilleder fra en svunden tid (Henrik Gjøde Nielsen).....	154	Bodil Hansen: Fjends Herred – Jyllands Midtpunkt. Mellem Alhede og Limfjord (Bjarne Harboe).....	165
Erling Bondesen og Inge Wohlert: Høy Ædle Hr. Biskop. Præstendberetninger om jordskælvet den 21.-22. december 1759 (Peter Blumensaadt).....	154	Inger Hartby: Højskolekvinden – mor søster, datter. Højskolekvindens kulturelle status og livsvilkår 1870-1920 (Mette Eriksen Havsteen-Mikkelsen)...	166
George Nellesmann: Lollands Albue - kystkultur i historisk perspektiv (Henrik Gjøde Nielsen)...	155	Allan Huglstad: Kiv og krig. Næstvedegnen 1939-1945 (Henrik Stevnsborg).....	167
Jens Henrik Koudal: For borgere og bønder. Stadsmusikantvæsenet i Danmark 1660-1800 (Peter Henningsen).....	156		
Erik Gøbel: De styrede rigerne.			

Indhold

Karsten Skjold Petersen: Den danske hærs hvervning af soldater i slutningen af 1700-tallet	171	Hanne Raabyemagle: Christian VII's Palæ, Amalienborg I-II (Mette Skougaard)	234
Christian Larsen: Hvor mange forbrydere har Amerika ikke befriet os for? Københavns Politis eksport af kriminelle 1864-1905	193	Esben Graugaard og Rigmor Lillelund: Råsted sogn 1600-1900. Mennesker og hændelser i et vestjysk hedesogn (Gudrun Gormsen)	235
Erik Helmer Pedersen: Den lokale danmarkshistorie – en arkiv-sag?	207	Kristian Bjerregaard: Holstebro – hvornår skete det? En vestjysk købstad år for år (Jens Henrik Tiemroth)	237
Debat		Søren Mentz (red.): Kampen i Kongedybet. Slaget på Reden (Erik Gøbel)	239
Peter Dragsbo: Kulturmiljøet – en tværfaglig erkendelsesproces	227	Thomas Lyngby: Den sentimentale patriotisme. Slaget på Reden og H.C. Knudsens patriotiske handlinger (Erik Gøbel)	239
Anmeldelser		Merete Bøge Pedersen: Den reglementerede prostitution i København 1874-1906 (Nete Balslev Wingender)	240
Palle O. Christiansen: Kulturhistorie som opposition. Træk af forskellige fagtraditioner (Peter Henningsen)	230	Verner Bruhn og Jørgen Steinicke: Modvind og medvind, Ribe Seminarium 1899-1999 (Asger Svane-Knudsen)	241
Jens Anker Jørgensen, Henrik Madsen og Brian Patrick McGuire (red.): Fjernt fra menneskers færden. Sider af Esrum Klosters 850-årige historie (Karsten Gabrielsen)	231	Jens Bang: Bang & Olufsen, Fra vision til legende (Henrik Vedel-Smith)	241
Hakon Lund: Danmarks Havekunst indtil 1800, bd. 1 (Lene Floris)	232	Jørgen Elsøe Jensen: Hasseris – fra landsby til forstad (Jens Johansen)	242
Helle Ravn: Havetid. Den almindelige danske have – kulturhistorisk set (Lene Floris)	232	Ingvert Møller Terkildsen: De sønderjyske domænegårde (Erik Nørr)	244
Lone Liljefalk, Carsten Porskrog Rasmussen og Alan Havsteen-Mikkelsen: Hertugens Søbygård – bygningshistorie, drift og restaurering (Kim Furdal)	233	Poul Porskær Poulsen (red.): Kommunal historie – lokal historie (Kim Furdal)	245
		Lars N. Henningsen (udg.): Dagbøger fra Sydslesvig 1999 (Karen Margrethe Pedersen)	246

Indhold

Trine Loch Elkjær: Købstadslandbrugets betydning for købstadens erhvervsliv og økonomi i 1700- og 1800-tallet.....	251	Ulla Qvortrup: Den historiske miniby. Fredericia i det historiske Europa (Peter Dragsbo).....	316
Peter Henningsen: Begrebet »landmand« og det danske landbrugs moderniseringsproces.....	273	Jens Holmgaard: ...uden at landet besværes. Studier over Frederik 4.s landmilits med særligt henblik på spørgsmålet om stavnsbånd og bønderkarlenes vilkår i øvrigt (Karl Peder Pedersen)	317
Debat		Sune Christian Pedersen: Ord i sigte. Optisk telegrafi i Danmark 1794-1862 (Karl Peder Pedersen).....	319
Sebastian Olden-Jørgensen: Fakta, fortolkning og fortælling. Om narrativitet og historisk viden-skab	295	Ole Nørregaard Pedersen: Opera-tion Genforening. Statsbanerne og Sønderjylland 1918-1928 (Erik Nørr)	319
Interview		Ole Meyer: De tavse bygninger (Henrik Gjøde Nielsen).....	321
Magt over tingene. Signild Vallgårda om politik, sundhed og sygdomsforebyggelse i historien.....	306	Stefan Emkjær: Stikkerdrab. Modstandsbevægelsens likvide-ring af danskere under besæt-telsen (Peter Birkelund).....	322
Anmeldelser		Peter Øvig Knudsen: Efter drabet. Beretninger om modstandskam-pens likvideringer (Peter Bir-kelund)	322
Søren Balle og Niels Geert Bolwig (udg.): Christian III's Rentemes-terregnskaber I-IV (Leon Jes-persen).....	313	Vestsjællandske livsformer i for-andring. Kulturstudier i indu-strialisering, identitet og mobi-litet efter anden verdenskrig (Christian Larsen).....	323
Svend Laustsen: Estvad og Røn-bjerg sogne. Hovedtræk af sog-nenes historie indtil 1880 (Hen-rik Gjøde Nielsen).....	314	Meddelelser	
Jørgen Peder Clausager, Søren Kyed Jakobsen og Bodil Schel-de-Jensen: Fredericia 1650-1970 – drøm, dårskab og duelig-hed (Svend-Erik Gottlieb)	315	Dansk Historisk Fællesråds års-regnskab for 2000	325